



STANOVISKO

ODBORU CENTRÁLNÍ HARMONIZAČNÍ JEDNOTKA Č. 3/2022

Dotaz

Jak probíhá postup předběžné řídicí kontroly u příjmových operací vyplývajících ze vzniku nároku orgánu veřejné správy na škodu?

ZAŘAZENÍ DOTAZU

PRÁVNÍ PŘEDPIS	<ul style="list-style-type: none">Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finanční kontrole“)Vyhláška č. 416/2004, kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., a zákona č. 123/2003 Sb., ve znění vyhlášky č. 274/2018 Sb. (dále jen „vyhláška č. 416/2004 Sb.“).
KLÍČOVÁ SLOVA	předběžná řídicí kontrola, příjmová operace, náhrada škody
DATUM ZPRACOVÁNÍ	červenec 2022
ZPRACOVATEL	Oddělení 4702 – Harmonizace finančního řízení

Stanovisko

Nárok na příjem orgánu veřejné správy vzniká při škodní události zaviněným protiprávním jednáním odpovědné osoby. Orgán veřejné správy vznik nároku na příjem nemůže ovlivnit. Předběžná řídicí kontrola před vznikem nároku na příjem se proto neprovádí.

Předběžná řídicí kontrola po vzniku nároku na příjem se provádí před vydáním pokynu k plnění veřejných příjmů. Za vydáním pokynu k plnění příjmu lze považovat například předpis škody vůči zaměstnanci nebo odeslání uplatnění škody pojišťovně.

Odůvodnění:

Schvalovací postupy předběžné řídicí kontroly u příjmových operací¹ se dle ustanovení § 10 písm. a) vyhlášky č. 416/2004 Sb. provádí

- před učiněním právního jednání orgánu veřejné správy, kterým vzniká nárok tomuto orgánu na veřejný příjem,
- po vzniku nároku orgánu veřejné správy na veřejný příjem.

Předběžnou řídicí kontrolu **před vznikem nároku na příjem** lze provádět pouze v případech, kdy vznik nároku na příjem může orgán veřejné správy ovlivnit svým právním jednáním. Příjmy nahodilého charakteru jsou z této povinnosti vyjmuty.

Orgánu veřejné správy mohou vzniknout nároky na náhradu škody z důvodu vzniku škodní události, kterou zavinil zaměstnanec orgánu veřejné správy nebo jiná osoba. Nárok na náhradu škody může orgánu veřejné správy vzniknout také například v rámci smluvního vztahu.

V tomto okamžiku je nutné si uvědomit přesný časový sled událostí souvisejících se škodní událostí a předpisem škody k úhradě a vazbu na postupy předběžné řídicí kontroly. Podstatný je zde skutečný čas, při kterém vzniká orgánu veřejné správy **nárok na příjem**. Zákon v tomto případě záměrně nepoužívá pojem pohledávka, který je používán jako účetní pojem pro zaznamenání předpisu škody poté, co o ní již bylo rozhodnuto. O pohledávce hovoří vyhláška č. 416/2004 Sb. až v okamžiku provádění postupu předběžné řídicí kontroly po vzniku nároku na příjem dle ustanovení § 12 odst. 3.

Nárok na příjem je právo orgánu veřejné správy, které vzniklo na základě škodní události. Z právního hlediska vznikají, mění se nebo zanikají práva a povinnosti na základě **právních skutečností**. Právní jednání je pouze jednou z možných právních skutečností. Dalšími právními skutečnostmi jsou protiprávní jednání, právní událost a protiprávní stav. Škodní události, jako jsou například zavinění dopravní nehody či rozbití svěřeného mobilního telefonu, jsou protiprávní jednání. **Nárok na příjem tudíž vzniká orgánu veřejné správy zaviněným protiprávním jednáním odpovědné osoby.**

Nárok na příjem orgánu veřejné správy nevzniká vydáním rozhodnutí o škodě. Podstatou rozhodování o škodní události není posuzování vzniku nároku na příjem (zda má nebo nemá vzniknout), ale posuzování zavinění např. ze strany zaměstnance a výše vzniklé škody. Rozhodnutí o škodě má přitom deklaratorní charakter, tj. potvrzuje práva a povinnosti již existující (na rozdíl od rozhodnutí konstitutivního charakteru, které přímo práva a povinnosti zakládá). Rozhodným právem je v tomto případě právo orgánu veřejné správy na náhradu škody – nárok na příjem. Výsledkem rozhodování může být také deklarování, že k protiprávnímu jednání nedošlo. **Postup rozhodování o škodě nelze považovat za postup schválení vzniku nároku na příjem.**

Vzhledem k tomu, že nárok na příjem orgánu veřejné správy vzniká při škodní události zaviněným protiprávním jednáním odpovědné osoby, nemůže orgán veřejné správy vznik nároku na příjem ovlivnit. Předběžná řídicí kontrola se proto neprovádí.

Podstatou schvalovacího postupu ve druhé fázi předběžné řídicí kontroly, tedy **po vzniku nároku na příjem**, je zajištění plnění příjmu. Na schvalovací postup po vzniku nároku na příjem se použije

¹ Bližší podrobnosti k provádění řídicí kontroly u příjmových operací upravuje Metodický pokyn č. 19 Řídicí kontrola- praktická příručka, vydaná Centrální harmonizační jednotkou. Metodický pokyn je možné nalézt na internetových stránkách Ministerstva financí:

<https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2021/metodicky-pokyn-chj-c-19-40931>

ustanovení § 12 odst. 3 a 6 vyhlášky č. 416/2004 Sb. Opět zde platí, že nelze zaměnit rozhodovací postup o škodní události se schvalovacím postupem po vzniku nároku na příjem. Dochází zde však k úzké časové návaznosti těchto dvou postupů. Z hlediska časového má být schválení v rámci předběžné řídicí kontroly po vzniku nároku na příjem provedeno před vydáním pokynu k plnění veřejných příjmů. Za pokyn lze považovat předpis škody vůči zaměstnanci nebo odeslání uplatnění škody pojišťovně.

Vydané rozhodnutí o zavinění škody může obsahovat opravné prostředky. Otázka, kdy rozhodnutí nabývá právní moc, nebo zda se proti němu dotčené osoby odvolaly, je však z hlediska provedení schvalovacího postupu předběžné řídicí kontroly po vzniku nároku na příjem irelevantní.

V praxi musí dojít k předání pokynu k plnění veřejných příjmů od příkazce operace hlavní účetní dle ustanovení § 12 odst. 3 vyhlášky č. 416/2004 Sb. Skutečné plnění příjmu, dodržení splatnosti a výši pohledávky lze zkontrolovat v rámci průběžné a následné řídicí kontroly.